

In deze nieuwsbrief:

Van het bestuur	1
Nieuwe leden	2
Mededeling van de penningmeester	2
Giften	2
e-mail	2
Lustrum	2
Van de redactie	2
Agenda	2
Archief	3
Foto's	3
Molen Windlust	3
Onderzoek	4
Volkstellingen door de jaren heen	4
Clubblad	5
Nootdorpers deel II	5
Nootdorp, van veen tot steen	5
Van zusterverenigingen	5
Bodemarchief	6
Suikerzakjes	7
Boerderijen	7
Pentekening	8

Van het bestuur

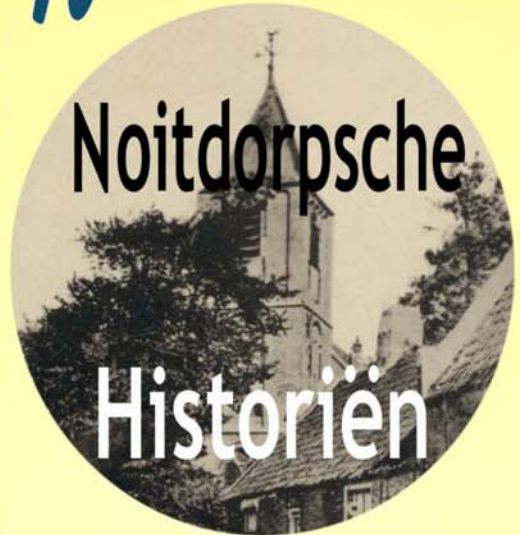
Het einde van het jaar is weer in zicht. We kunnen terugkijken op een succesvol jaar voor de vereniging, niet in de laatste plaats door het nieuwe boek "Nootdorp, van veen tot steen", een uitgave waar we trots op kunnen zijn. Volgend jaar plannen we het derde boek waar op dit moment al weer aan gewerkt wordt. Graag vraag ik ook aandacht voor de werkgroepen. Zoals al vaker gezegd, die leiden een te sluimerend bestaan. Er is voldoende te onderzoeken dus als jullie ideeën hebben om hier nieuw leven in te blazen dan hoor ik dat graag. Ook de vervanging van Arno, onze secretaris, is volgend jaar een belangrijk punt van aandacht. Verder hopen we volgend jaar in ieder geval één grote activiteit te organiseren, naast natuurlijk de vertrouwde en interessante lezingen.

Rest mij nog u allen prettige kerstdagen toe te wensen en een gezond en voorspoedig 2005. Vanuit het perspectief van de vereniging hoop ik op een voortgaande groei: gaan we dit jaar over de 100 leden?

Voorzitter	Secretaris	Penningmeester
Henk Rolvink Fonteinkruid 23 2631 DT Nootdorp tel.: 015 310 8117	Arno Lammers p/a Fonteinkruid 23 2631 DT Nootdorp tel.: 015 310 8117	Ruud Staal Sytwinde 185 2631 GZ Nootdorp tel.: 015 310 6037

Noitdorpsche Historiën

Nieuwsbrief

Per kwartaal verschijnende
uitgave van de vereniging
Noitdorpsche Historiën

**3e jaargang
nr 4 dec. 2004**

Correspondentieadres
Jeneverbes 10
2631 TP Nootdorp

Nieuwe leden

- Paul van der Wijk

Hartelijk welkom bij onze vereniging! Het totaal aantal leden is nu 94. We vertrouwen er op dat u veel plezier beleeft aan uw lidmaatschap en misschien zien we u terug in één van de werkgroepen.

Wie wordt het honderste lid? Mocht u iemand weten die lid wil worden dan horen wij dat natuurlijk graag. Brengt u het honderste lid aan, dan betekent dat een jaar gratis lidmaatschap voor u én het nieuwe lid!

Mededeling van de penningmeester

Voor diegene die de contributie (€12,50) voor het jaar 2004 nog niet betaald hebben het verzoek dit zo spoedig mogelijk over te maken op bankrekening nummer 1373.59.675, ten name van Noitdorpsche Historiën te Nootdorp.

Voor informatie kunt u de penningmeester bellen, telefoon nummer: 015-3106037

Namens het bestuur van de Noitdorpsche Historiën wens ik u een voorspoedig en gezond 2005 toe.

Ook uw lidmaatschapsgeld voor 2005 kunt u natuurlijk alvast betalen. Op de afgelopen ledenvergadering is de contributie voor 2005 vastgesteld op € 15,00.

Giften

Bij beschikking van de Inspecteur van de Belastingdienst - dossiernummer 23347, dd. 30 juli 2004 - is besloten om de Vereniging Noitdorpsche Historiën aan te merken als instelling zoals bedoeld in artikel 24, lid 4 van de successiewet 1956. Dit betekent dat giften gedaan aan de Vereniging aftrekbaar zijn in uw aangifte Inkomstenbelasting. Hiervoor gelden natuurlijk een aantal regels. Zie voor de meest actuele regels de site van de belastingdienst.

Het bankrekeningnummer van de vereniging is: 1373.59.675 ten name van Noitdorpsche Historiën te Nootdorp. Vermeld er wel bij dat het om een gift gaat!

e-mail

Steeds vaker sturen we een e-mail rond naar de leden met een korte mededeling, een aankondiging, etc. Heeft u een e-mail adres, laat het ons weten dan krijgt u voortaan ook via dit medium berichten van de vereniging. Stuur uw e-mail adres naar ons adres:

info@noitdorpsche-historien.nl

Lustrum

Op 28 februari 2001..... zo begint de akte van oprichting. In 2006 bestaan we dus vijf jaar! We willen hier veel aandacht aan besteden. Om dat alles in goede banen te leiden en om ideeën te genereren willen we een lustrumcommissie in het leven roepen. Wie wil in de lustrumcommissie zitting nemen? Gerard Dingjan heeft zich al aangemeld en daarnaast zal de voorzitter ook de de lustrumcommissie zitten. We willen er nog graag drie of vier leden bijhebben. Wie meldt zich aan?

Van de redactie

De vierde en laatste nieuwsbrief van 2004 ligt weer voor u. Heeft u een foto of een verhaal, laat het ons weten. Stuur uw bijdrage voor de volgende uitgave, liefst voor eind februari, naar het correspondentie-adres of naar een van de redactieleden: Ninon Vis, Berkenhof 17, 2631 GJ Nootdorp of George van der Zanden, e-mail: george@vdzanden.nl.

Colofon
ISSN 1570-1662

Uitgave van de vereniging Noitdorpsche Historiën

Fontein kruid 23, 2631 DT Nootdorp

Rekeningnummer: 1373.59.675

Statuten vastgelegd in notariële akte op 28 februari 2001.

Inschrijvingsnummer Verenigingsregister Kamer van Koophandel Haaglanden te Delft: 271971110

<http://www.noitdorpsche-historien.nl>

Samenstelling en redactie

George van der Zanden, Kievitsbloem 1, 2631 TA Nootdorp,

Ninon Vis, Berkenhof 17, 2631 GJ Nootdorp

Verschijsing

Dit blad verschijnt eenmaal per kwartaal

Verspreiding

Leden van de vereniging Noitdorpsche Historiën ontvangen het blad gratis. Niet leden betalen € 2,50.

De contributie bedraagt minimaal € 12,50 per jaar.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Agenda

- 9 t/m 19 maart 2005 - Boekenweek

Motto: 'Spiegel van de Lage Landen'.

Tijdens de Boekenweek 2005 staan de duizenden boeken centraal, waarin de geschiedenis van Nederland staat beschreven. De historische verenigingen van de gemeente Pijnacker-Nootdorp - Noitdorpsche Historiën en het Historisch Genootschap Oud Pijnacker - geven gezamenlijk twee presentaties waarbij met behulp van beeldmateriaal de plaatselijke geschiedenis van Nootdorp en Pijnacker wordt belicht. In officiële geschriften komt de naam Nootdorp het eerst voor in 1281. Nadat de graven van Holland toestemming hadden verleend om het uitgestrekte veengebied te ontginnen om het geschikt te maken voor landbouw en veeteelt, vestigden zich hier de eerste inwoners. De naam Pijnacker duikt voor het eerst op in een akte uit 1222: hierin is een schenking vermeld van Graaf Willem I van Holland van renten uit bezittingen in ondermeer Pinacker (Pijnacker) aan een kerk in Rijsburg. Met boekverkoop! Op zaterdag 9 maart 2005 in de Openbare Bibliotheek te Pijnacker en op zaterdag 16 maart 2005 in de Openbare Bibliotheek te Nootdorp.

Beide lezingen van 11.00 – 12.30 uur. Entree € 2,50, gratis voor leden van de bibliotheek, op vertoon van lidmaatschapskaart en legitimatie.

Archief

Ondanks het feit dat we nog geen vijf jaar bestaan hebben we als vereniging al aardig wat materiaal in ons archief. Anneke Dobbenga heeft aangeboden om dit alles te ordenen en in kaart te brengen. Hierdoor zal ons archief goed toegankelijk kunnen blijven.

Foto's

Zo af en toe zijn er mensen die foto's opsturen met een interessant onderwerp of een onderwerp dat herinneringen oproept. Zo ook Dick van der Zon. Hij stuurde een foto op met het bekende bruggetje onder de A4 door met op de achtergrond de Bartholomeuskerk. Hele generaties Nootdorpers zijn hier onderdoor gefiets op weg naar school in Voorburg. De tunnel is er nog steeds. De koeien zijn ondertussen verdwenen vanwege de aanleg van het Prins Clausplein.

Hebt u nog leuke of interessante foto's? Laat het ons weten. Het origineel scannen we in en dat krijgt u dus weer terug. Wij hebben dan een mooie foto voor in ons steeds verder uitbreidend archief van beeldmateriaal.

Molen Windlust

Door Tinus Verwijmeren

Uit archiefonderzoek is gebleken dat op de plaats waar nu de Windlust staat al een korenmolen stond voordat onze molen in 1885 van Delft naar Nootdorp werd verplaatst. Er stond vroeger een zogenaamde wipmolen, die als functie had het malen van graan. De wipmolen was ongeveer 180 jaar oud toen hij in 1885 werd afgebroken om plaats te maken voor de Windlust. De Windlust werd gebouwd op de achtkantige fundering van de wipmolen. Op de begane grond en op de meelzolder van de Windlust kan men zoldervloerbalken zien die de functie van roede (wiekenbalk) hebben gehad. De kans is groot dat die roeden afkomstig waren van de afgebroken wipmolen.

De Windlust stond van 1781 tot 1885 op de Delftse stadswal, tussen de Koepoort en de Oostpoort, ter

hoogte van de Hopsteeg (heet nu Hopstraat). De verhuizing hield in dat alles boven het stenen gedeelte werd gedemonteerd en in Nootdorp weer werd opgebouwd op de nieuw gemetselde onderbouw. Deze onderbouw werd dus vermoedelijk gebouwd op de fundering van de wipmolen.

Bijgaand een tekening van de wipmolen die in Nootdorp heeft gestaan. Nijver speuren van de heren Verwijmeren en van Wees brachten deze prent bovenwater. Hij bleek in het bezit van de Stichting Molendocumentatie te Amsterdam.

Met toestemming overgenomen uit "Molenpraat"

Een fraaie foto van de molen in 1965. Ook deze werd door Dick van der Zon naar ons opgestuurd. We zien de Oudeweg nog als een smal paadje met links de boerderij van de familie Spruit en rechts nog de oude bebouwing bij de molen.

Onderzoek

Zoals in een van de vorige Nieuwsbrieven gemeld heeft onze vereniging de volledige administratie van de voormalige Coöperatie "De Eendracht" gekregen. Hans Ruël Engelman gaat deze administratie ordenen en in kaart brengen. Daarnaast zal hij een onderzoek doen naar wat er allemaal gebeurt is tijdens het bestaan van deze voor Nootdorp belangrijke coöperatie. Hij hoopt hiervan te zijner tijd verslag uitbrengen en via de Nieuwsbrief houdt hij u op de hoogte.

Volkstellingen door de jaren heen

Zeer recent zijn op internet alle volkstellingen die tussen 1795 en 1971 werden gehouden, voor iedereen toegankelijk gemaakt (www.volkstelling.nl). Talloze tabellen met toelichtingen, inleidingen en bijlagen van totaal ruim 40.000 pagina's, oorspronkelijk gepubliceerd in meer dan 200 banden, zijn nu via de pc op te halen. Ook over Nootdorp zijn gegevens te vinden.

De volkstelling van 1795

Uit De Volks-telling in de Nederlandse Republiek die in 1795 werd gehouden op last der commissie tot het ontwerpen van een plan van constitutie voor het volk van Nederland, bleek dat in Nootdorp 355 'zielen' woonden, in Nieuweveen 223 en in Hoogeveen 85. Biesland (66 zielen) en de Kleine Vrijenban (82 zielen) mochten samen met Nootdorp één afgevaardigde sturen voor de regiogewijze verkiezingen van de *Representanten tot eene Nationale Conventie of Algemeene Nationaale Vergadering*. Nieuweveen en Hoogeveen konden samen ook één afgevaardigde sturen.

De volkstelling van 1840

Uit de gegevens van de volkstelling van 1840 kan het volgende worden weergegeven: Nootdorp telde toen 118 huizen. Eén huis stond blijkbaar leeg want er waren 117 huisgezinnen. Nootdorp telde dus 538 inwoners. Er woonden hier toen 181 ongehuwde en 86 gehuwde mannen en 10 weduwnaars. De 261 inwoners van het 'vrouwelijk geslacht' waren aldus verdeeld: 153 ongehuwd, 86 gehuwd en 22 weduwen. Volgens de gegevens van

dat jaar waren er daarvan 250 protestant en 288 katholiek.

De volkstelling uit 1849

De gegevens uit 1849 zijn nog gedetailleerder. Nootdorp is dan net droog gepompt. Voor de volkstelling waren Nootdorp, Nieuweveen en Hoogeveen verdeeld in vier wijken A, B, C en D. Hoe die wijkverdeling precies liep, is niet bekend. Het aantal huizen is ten opzichte van 10 jaar ervoor teruggelopen van 118 naar 95. Per wijk werden in dat jaar de volgende tellingen verricht. Huizen, bewoond: 8, 41, 29, 15, totaal: 83. Huizen, onbewoond of onbewoonbaar: 4, 6, 2, 0, totaal: 12. Het aantal huisgezinnen was gestegen van 117 naar (16, 61, 44, 23 =)144. Dat betekende dat er per bewoond huis 1,7 gezin woonde.

In tegenstelling tot het aantal huizen was het aantal inwoners wél gestegen: van 538 bewoners naar 615. Daarvan waren er (40, 126, 97, 54 =) 317 mannelijk en 298 vrouwelijk (38, 128, 94, 38). Van deze inwoners gaven 288 mannen en 286 vrouwen aan dat zij Nootdorp als hun vaste woonplaats hadden; 28 mannen en 12 vrouwen gaven aan hier tijdelijk te wonen. Het aantal echtparen bedroeg 103. 200 Mannelijke inwoners waren ongetrouwd en 14 waren weduwnaar. Van de 298 vrouwen bleken er 165 ongehuwd en 30 weduwe. Erg breed hadden de meeste inwoners het niet. De gemeenteraad gaf in dat jaar zelf aan dat 'het halve getal onzer Ingezetenen' behoorde tot de 'geringere volksklasse'. Tegenwoordig wordt nogal eens over import-Nootdorpers gesproken. Zou dat in 1849 veel anders zijn geweest als we naar de volgende cijfers kijken? Van de 317 mannelijke inwoners waren er 138 (43,5 %) in de gemeente geboren, van de 286 vrouwen waren er 125 (43,7%) afkomstig uit de gemeente zelf. Meer dan de helft was dus van buiten Nootdorp afkomstig. De 'import' kwam toen voornamelijk uit Zuid-Holland (154 mannen en 161 vrouwen). 17 Mannen en 12 vrouwen waren vanuit een andere provincie afkomstig. 7 Mannen kwamen uit Duitsland en 1 man was afkomstig uit België. De groei van het aantal mensen van buiten Nootdorp was terug te voeren op de nieuwe werkgelegenheid die ontstond door de droogmaking van Nootdorp. De 'van buiten komende werkgasten', zoals de gemeenteraad hen noemde, waren veelal arm. Gevoegd bij de veelal arme bevolking was de gemeenteraad bang voor 'oproerige bewegingen', temeer omdat de raad verwachtte dat dit aantal nog zou toenemen.

De verdeling naar geloofsovertuiging was in 1849 aldus: Nederlands Hervormd 278 (128 mannen en 150 vrouwen), Rooms-Katholiek: 336 (189 mannen en 147 vrouwen). Eén vrouw gaf aan Evangelisch-Luthers te zijn.

Bij de volkstelling van 1859 bleek het aantal huizen te zijn toegenomen: van 83 naar 114. Het aantal gezinnen bedroeg was toen weer teruggelopen: van 144 naar 128. Ook het aantal inwoners was minder dan tien jaar daarvoor. Telde Nootdorp in 1849 nog 615 inwoners, in 1859 waren dat er nog maar 561.

Het is niet zeker hoe we de verschillende cijfers moeten interpreteren. Onduidelijk is of bij de twee tellingen uit is gegaan van precies hetzelfde grondgebied. Als het grondgebied niet is veranderd, zouden we kunnen aannemen dat de drooglegging van de polders inderdaad een tijdelijke toename van de bevolking veroorzaakte (dijkmannen en andere grondwerkers) en dat deze mensen nadien weer wegtrrokken.

Clubblad

Bij bovenstaande naam zullen vele Nootdorpers terugdenken om het befaamde blaadje met sportnieuws. In de komende Nieuwsbrief willen we hier aandacht aan besteden.

Nootdorpers deel II

"Op zondag speelde ik - op het orgel dat in die tijd nog boven in de kerk stond - de *gezongen mis*. Dat was de enige dienst waarbij iemand me hielp het plaatsengeld op te halen. Bij alle andere diensten deed ik dat zelf," vertelt Bertus. Alleen mensen die op de *armenbanken* zaten, dat waren banken zonder rugleuning, hoefden niets te betalen. Ik stopte het geld altijd in de zakken van mijn zwarte pak. Dat pak moest ik van de pastoor tijdens de diensten dragen. Maar mijn zakken scheurden al snel uit en daar was Corry, mijn vrouw, niet blij mee, want het pak was niet meer te repareren. Ik ben toen voor het ophalen van het plaatsengeld schalen gaan gebruiken. In het begin mocht ik twintig procent en later tien procent van het

plaatsengeld zelf houden. Ik schreef elke week op voor hoeveel plaatsen er betaald was. Tegenwoordig krijgen alle parochianen een brief thuis met de vraag om de kerk te steunen en betaalt men geen plaatsengeld meer.

Uit de verhalen van Bertus blijkt dat hij hard en veel heeft moeten werken. Na de oorlog was er elke dag om zeven en acht uur een mis, op zondag was er om acht uur en halftwaalf een mis en om tien uur een hoogmis. Dat waren vijftien diensten per week. In mei en oktober kwam daar op zondag nog *het lof* bij. Tegenwoordig zijn er vier diensten per week. Op zaterdagavond, zondagmorgen, dinsdagavond en vrijdagmorgen. Alleen tijdens de feestdagen zijn er meer diensten.

Uit bovenstaande blijkt dat er door Nel en Ninon al weer druk gewerkt wordt aan het volgende boek van de vereniging.

Helaas overleed Bertus van Diemen in de zomer van 2004.

Nootdorp, van veen tot steen

Op donderdag 18 november 2004 verscheen de tweede uitgave van onze vereniging. Het boek "Nootdorp, van veen tot steen" beschrijft de ontstaansgeschiedenis van Nootdorp en is geschreven door Noud Janssen en Arno Lammers. Het eerste exemplaar werd aangeboden aan wethouder Kees van der Kraan. Bij voor-inschrijving werden al 410 exemplaren verkocht en op dit moment (12 december) zijn er 400 exemplaren verkocht. We hebben heel veel positieve reacties ontvangen. Niet alleen van lezers maar ook van zusterverenigingen.

Daarnaast heeft de lokale pers, met name de Eendracht en Telstar, maar ook Delftse Post en Postiljon, veel aandacht besteed aan het boek en dat is de verkoop natuurlijk ook ten goede gekomen. Het boek is nog verkrijgbaar bij Bruna in Parade, Van Atten in Pijnacker en Galerie Nootdorp in de Dorpsstraat. Het fraaie boek kost slechts € 22,50.

Van zusterverenigingen

Oud Soetermeer

De novemberuitgave van 't Seghen Waert staat in het teken van de Zoetermeerse gezondheidszorg in historisch perspectief. Aanleiding hiervoor was het

opduiken van een oud dossier uit een van de bureauladen van het gemeentehuis. Het ging om de administratie van het Cholerafonds met daaraan gekoppeld een bankrekening van bijna 3.000 oude gulden.

Een lezenswaardige uitgave. Heeft u belangstelling en wilt u wel eens meer lezen over dit onderwerp, dan kunt u deze uitgave lenen.

Delfia Batavorum

Op donderdag 27 januari 2005 organiseert de historische vereniging Delfia Batavorum een lezing met als onderwerp "De geschiedenis van de Delftse stationsbuurt".

Als freelance historica werd dr. Ingrid van der Vlis enkele jaren geleden door het Gemeentearchief van Delft gevraagd om onderzoek te doen naar de Delftse Stationsbuurt. Deze buurt bestaat uit de Van Leeuwenhoeksingel, het station, het Stationsplein met de voormalige Constructiewerkplaatsen, de Houttuinen en het Laantje van Mater. De bewoners aldaar wilden graag dat hun historie vastgelegd zou worden voordat de buurt misschien wel zou verdwijnen wegens het Spoorzoneproject. Op basis van literatuuronderzoek, archiefbronnen en interviews met (ex-)bewoners heeft zij dit onderzoek verricht.

In het voorjaar van 2004 werden de resultaten gepubliceerd op de website <http://collectie.delft.nl> en op 30 oktober verschenen zij in boekvorm.

De Stationsbuurt kan gezien worden als 'Delft in het klein', waar van alles plaatsvond. In de zeventiende eeuw was het een van de eerste stroken buiten de stadsvesten die bebouwd werden, en wel met houttuinen (opslagplaatsen voor timmerlieden). Die houttuinen werden steeds vaker gebruikt voor militaire doeleinden, en de Constructiewerkplaatsen kregen er vaste voet aan de grond als grootste werkgever van de stedelijke bevolking. Toen de spoorlijn halverwege de negentiende eeuw langs Delft kwam te lopen, moest deze zelfs een knik maken om de Constructiewerkplaatsen heen.

Door de spoorlijn ontstond er een driehoekige strook grond die bij de Delftse binnenstad getrokken werd: de Van Leeuwenhoeksingel verrees met luxe woningen voor rijke industriëlen. Delft beleefde aan het einde van de negentiende eeuw immers een bloeitijd en deze 'nieuwe rijken' wilden graag rustig en op stand wonen. Tegelijkertijd ontwikkelden de Houttuinen zich tot een divers en bedrijvig terrein, met vele horecagelegenheden en grote en kleine bedrijven. De bevolkingspopulatie aan de Van Leeuwenhoeksingel wijzigde enigszins in de twintigste eeuw. De herenhuizen bleken ideaal voor het huisvesten van studenten. In eerste instantie gebeurde dat bij een

hospita in huis, maar later kregen de studenten zelf diverse panden in bezit.

Ook op de Houttuinen stond de tijd niet stil. De grote stalhouderij en kolenopslagplaats Mater verdween, terwijl dansschool Wesseling tot grote bloei kwam. De grootste veranderingen voltrokken zich overigens op het stationsplein. Nadat het station in 1885 van plek was verhuisd, bleef er continu de vraag naar een volwaardig stationsplein. Dit werd pas in de tweede helft van de twintigste eeuw gerealiseerd en ging voornamelijk ten koste van de Constructiewerkplaatsen. Het plein was nu eindelijk een feit, maar de buurt zou nog lang niet verlost zijn van drastische ingrepen. De plannen voor de Spoorzone hingen immers al sinds de jaren '80 van de twintigste eeuw in de lucht.

Het boek *De Delftse Stationsbuurt. Wonen, leven en werken naast het spoor* telt 184 pagina's en ongeveer 140, veelal nooit eerder gepubliceerde afbeeldingen. Het is te koop bij het Delftse Gemeentearchief, Oude Delft 169 en kost € 19,50.

Op de omslag van het boek over de Stationsbuurt prijkt dit schilderij van Nico M. Peters, gemaakt aan het einde van de jaren tachtig.

Bodemarchief

In 2005 zullen er diverse bouwactiviteiten plaats vinden in de Dorpsstraat. De Dorpsstraat is één van de oudst bewoonde delen van Nootdorp en vanuit archeologisch oogpunt zeer interessant.

Het Verdrag van Valletta - in het spraakgebruik 'Malta' - is de vrucht van de doelstelling van de Raad van Europa om idealen en beginselen die gemeenschappelijk erfgoed zijn van de leden der Raad te beschermen. De Raad herinnert eraan dat het archeologische erfgoed van wezenlijk belang is voor de kennis van de geschiedenis van de mensheid. Het belang van het archeologische erfgoed wordt in artikel 1 omschreven als bron van het Europese gemeenschappelijke geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie.

Ruimtelijke ordening

Artikel 5 spitst zich toe op uitvoeringsaspecten, en beoogt geïntegreerd behoud van het archeologische erfgoed, waartoe de ondertekenaars zich eveneens verplichten. Te weten:

- 1) het streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening door erop toe te zien dat archeologen worden betrokken bij het planningsbeleid en de verschillende fasen van ontwikkelingsprojecten;
- 2) te waarborgen dat:
 - a) archeologen, stedenbouwkundigen en planologen stelselmatig met elkaar overleggen, met als doel: wijziging van ontwikkelingsplannen die het archeologisch erfgoed zouden kunnen aantasten;
 - b) voldoende tijd en gelden worden toegewezen zodat passend wetenschappelijk onderzoek van de vindplaats kan worden verricht en de resultaten ook worden gepubliceerd.

Resultaten publiceren

Voorts schrijft het verdrag voor dat de milieu effecten rapportages (MER) en de daaruit voortvloeiende beslissingen ten volle rekening houden met archeologische vindplaatsen en hun context. Van groot belang is de bepaling dat onderzoeksresultaten worden vastgelegd in publicaties en vondsten toegankelijk worden gemaakt voor het publiek, zonder dat het archeologische en wetenschappelijke karakter wordt aangetast.

Concrete uitvoeringsbepalingen

Ten slotte bevat het verdrag concrete uitvoeringsbepalingen, onder meer met betrekking tot:

- de financiering van archeologisch onderzoek en behoud;
- de verzameling en verspreiding van weten
- schappelijke informatie; - bewustmaking van het publiek; - voorkoming van illegaal verkeer van bestanddelen van het archeologische erfgoed;
- wederzijdse technische en wetenschappelijke bijstand, uitvoerings- en slotbepalingen.

Respect voor het bodemarchief

Basaal in het verdrag is dat kennis en inzicht in de geschiedenis van de mensheid wordt bevorderd en getracht wordt te voorkomen dat vernietiging van de archeologische bronnen - het bodemarchief - plaatsvindt. Hiermee geeft het verdrag de essentie van bescherming aan: immers de waarde van de geschiedenis van de mensheid in haar natuurlijke omgeving is gelegen in de kennis van de wortels van een samenleving. Die kennis is voorwaarde om te komen tot het inzicht dat respect is geboden voor wat vorige generaties tot stand brachten. Uiteindelijk betekent dit zelfrespect.

Het bovenstaande is een uitsnede uit een artikel dat in

het novembernummer van het blad Heemschut stond. In drie artikelen legt Drs. J.J. Bollebakker – oud-bestuurslid van Heemschut – het belang van het verdrag van Valetta uit.

Ook voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp – met de aanstaande bouwactiviteiten in het achterhoofd – is dit verdrag van belang. Onze vereniging houdt dan ook nauwlettend in de gaten – via ons lid Ton Gribnau – of er voldoende aandacht is voor ons bodemarchief. De gemeente zal zich terzijde laten staan door Epko Bult, de stadsarcheoloog van de gemeente Delft.

Suikerzakjes

Van Astrid Abbing ontvingen we een digitale kopie van een aantal suikerzakjes. Dat breidt de verzameling weer wat uit. Mocht u nog ergens Nootdorpse suikerzakjes hebben liggen dan houden we ons natuurlijk aanbevolen.

Boerderijen

Cees Boekraad en Frits Oostroom hebben een boek geschreven met als titel "Boerderijen van Berkel en Rodenrijs, van veen tot vinex". Frits Oostroom kennen we van de interessante lezingen die hij voor onze vereniging verzorgt heeft. Via Ron Labordus zijn we in het bezit gekomen van dit interessante boek. Berkel en Rodenrijs was eeuwenlang een agrarisch dorp, gekenmerkt door haar lintbebouwing. Boerderijen bepaalden met hun erven het straatbeeld. Met de opkomst van de glastuinbouw en de dorpsuitbreidingen is het agrarische karakter langzamerhand verdwenen en mede door de Vierde Nota voor de Ruimtelijke Ordening Extra – VINEX – zal Berkel en Rodenrijs steeds meer verstedelijken en van identiteit veranderen. Boerderijen van Berkel en

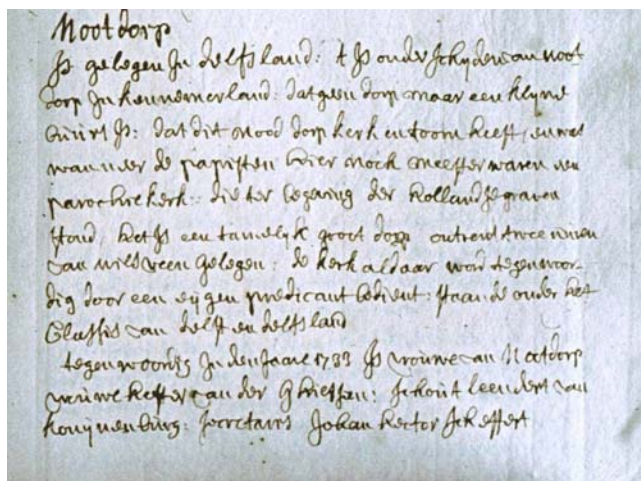
Rodenrijs. Van Veen tot Vinex legt het van oorsprong agrarische karakter van het dorp vast. Ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van Berkel en Rodenrijs worden beschreven, evenals de agrarische ontwikkeling en de toekomst van de boerderijen. Aan de hand van vele illustraties komen de nog bestaande boerderijen aan bod. ISBN 90-5345-237-0

Pentekening

In ons archief hebben we een digitale versie van een pentekening, ingevuld met waterverf, van Nootdorp uit 1733. De afbeelding en tekst zijn opgenomen in: Afbeelding der Steden, Dorpen, Gehuchten en Buurten van Zuyd Holland, Meest op Plaatsen Zelfs getekend door Cornelus Pronk en Bij Een Verzamelt door Andries Schoemaker

Nootdorp is gelegen in deltsland; t is onderschijden van noot dorp in kennemerland; dat geen dorp maar een klijne buurt is; dat dit nooddorp kerk en toorn heeft en was wanneer de papisten hier noch meester waren een parochiekerk die ter logering der hollandse graven stond. het is een tamelijk groot dorp omtrent twee uren van Wilsveen gelegen; de kerk aldaar wordt tegenwoordig door een eijgen predicant bedient: staande onder het Classis van delft en deltsland tegenwoordig in den Jaare 1733 is vrouwe van Nootdorp vrouwe hester van der Ghiessen; schout leendert van Konijnenburg; secretaris johan hector Scheffert.

Cornelis Pronk, de tekenaar van de afbeelding, is geboren in Amsterdam op 12 december 1691. Zijn tekenkunst leerde hij van Jan van Houten. Pronk schilderde aanvankelijk olieverfschilderijen, waaronder portretten. Hij verwierf pas later in zijn leven bekendheid met zijn tekeningen en aquarellen van stadsgezichten en landschappen. Hij reisde de hele toenmalige Republiek door om gebouwen, stads- en dorpsgezichten op papier vast te leggen. In zijn wijze van tekenen en schilderen is hij opgevolgd door G.J. Heijden. Cornelis Pronk overleed op 29 september 1759 in Amsterdam.

Andries Schoemaker (1660-1735), de verzamelaar, was een verwoed topograaf en geschiedenisvorser. Dank zij hem en zijn zoon Gerrit (1692-1736) weten we hoe ons land er in het begin van de 18e eeuw uit zag. *Vanaf ca. 1720 begon Andries met wat zijn levenswerk zou worden: het beschrijven en afbeelden van plaatsen en belangrijke gebouwen in ons land.* Hij raadpleegde historische bronnen, reisde, tekende en beschreef. Andries werkte nauw samen met de tekenaars Cornelis Pronk en De Haen. Er zijn heel veel handschriften, met tekeningen, van hem bewaard gebleven.

Enkele opmerkingen over het bijschrift onder de tekening.

Over de in het transcript genoemde personen:

1. Hester van der Ghiessen, ambachtsvrouw:

Hester van Ghiessen, afkomstig uit Amsterdam, en getrouwd met ene Backer, een welgestelde koopman, eveneens uit Amsterdam, was de eerste ambachtsvrouw van Nootdorp. Zij kocht op 29 mei 1724 de ambachtsrechten, toen de Staten van Holland op grote schaal domeinen van de Grafelijkheid verkochten. In komende nummers van de nieuwsbrief van Nootdorpsche Historiën hoop nader in te kunnen gaan op de inhoud en achtergrond van de drie ambachtsheerlijkheden die we hier gekend hebben.

2. Leendert van Konijnenburg, schout

In de 18^e eeuw wonen in Nootdorp en omgeving verschillende families met als achternaam Konijnenburg (ook geschreven als: Conijnenburch, Konijnenborch, van Konijnenburg, van Conijnenburgh). Ondanks de vele afzonderlijke vermeldingen van de familie in stukken uit die periode ben ik nog niet in staat geweest om de onderlinge familiebetrekkingen in kaart te brengen.

3. Johan Hector Scheffert, secretaris

Hij was de opvolger van Fop Baardenburg. Over de Johan Scheffert is tot op heden geen nader informatie bekend.